

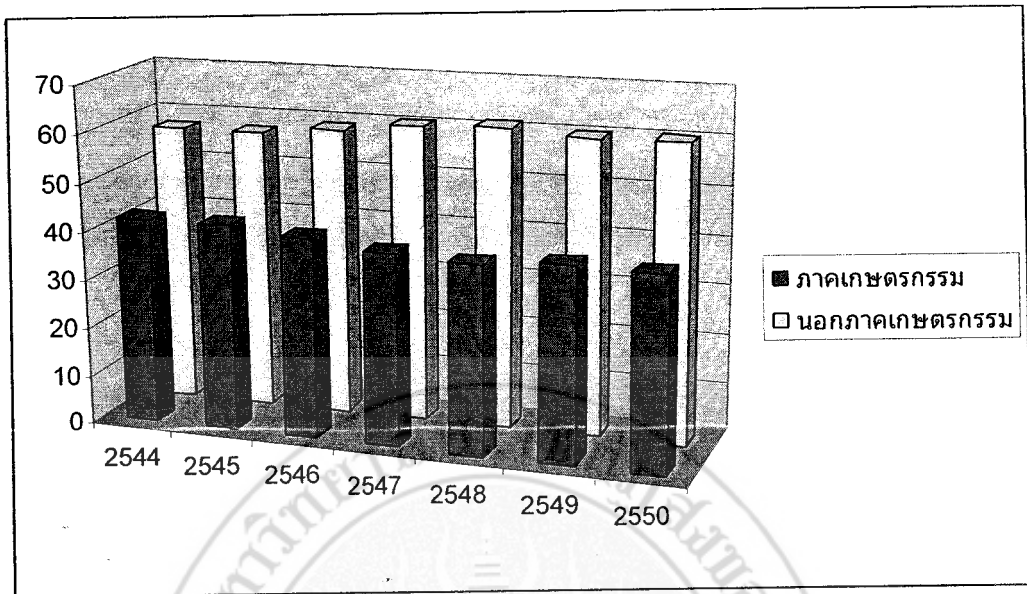
บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปัจจุบันนี้การเลือกอาชีพมีความสำคัญในชีวิตมนุษย์มาก หลายคนจึงใช้ความพยายามอย่างมากในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองและได้รับผลตอบแทนอย่างคุ้มค่า กล่าวคือ อาชีพที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคลนอกจากจะเป็นอาชีพที่ตนเองชอบและมีความสุขในการประกอบอาชีพแล้วนั้น ยังต้องได้รับผลตอบแทนที่สามารถหาเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ รวมไปถึงยังสามารถนำเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายในครัวเรือนเก็บออมได้อีกด้วย นอกจากนี้อาชีพแต่ละอาชีพยังนำมาซึ่งทุนทางสังคมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเลือกอาชีพที่ถูกต้อง ย่อมนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งของตนเองและครอบครัวอย่างแน่นอน

การเลือกอาชีพในแต่ละยุคแต่ละสมัย มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพหลายปัจจัย โดยปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้โครงสร้างในการเลือกอาชีพแตกต่างกันไป ซึ่งจะเห็นได้จากรายงาน โครงสร้างของแรงงานในแต่ละภาคอุตสาหกรรมของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งให้เห็นว่า ตลอดระยะ 10 กว่าปีที่ผ่านมา แนวโน้มของแรงงานภาคเกษตรจะค่อย ๆ ลดลง ซึ่งมาแทนที่ด้วยแรงงานนอกภาคเกษตร เช่น แผนการพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 ได้ระบุชัดเจนว่า แรงงานโดยอยู่ในภาคเกษตรเป็นส่วนใหญ่ แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป การพัฒนาและโลกาภิวัตน์เข้ามาส่งผลกระทบต่อการค้าเสรีของมนุษย์มากขึ้น ส่งผลให้โครงสร้างอาชีพเปลี่ยนไป โครงสร้างแรงงานภาคเกษตรลดลง โดยไปเพิ่มในส่วนของแรงงานนอกภาคเกษตรแทน เช่น ภาคอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวแทน ซึ่งดังปรากฏได้จากรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า จำนวนแรงงานนอกภาคเกษตรกรรมมากกว่าจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม ดังภาพ 1

ภาพ 1 ร้อยละของผู้มีงานทำจำแนกตามอุตสาหกรรม พ.ศ. 2544 - 2550

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลทำให้โครงสร้างอาชีพเปลี่ยนไป โดยส่วนใหญ่เกิดจากกระแสของการพัฒนาและโลกาภิวัตน์เข้ามามีบทบาทในสังคมไทย ซึ่งได้แก่ ระบบเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และระบบเศรษฐกิจทั้งในและต่างประเทศก็มีการเชื่อมโยงกัน ตัวอย่างเช่น ในปัจจุบันนี้ภาวะเศรษฐกิจโลกตกต่ำอย่างรุนแรง ซึ่งมีสาเหตุมาจากวิกฤตเศรษฐกิจสินเชื่อฮาร์มทรีพีย์ (ซับไพรม์) ในอเมริกา วิกฤตการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วย แม้ว่าจะอยู่ห่างไกลกันคนละซีกโลก ดังนั้น ประเทศไทยจึงได้รับผลกระทบนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับคือ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยลดลง ทำให้ตลาดแรงงานไทยประสบปัญหาการว่างงาน เพราะไม่สามารถรองรับจำนวนประชากรวัยทำงานที่อยู่ในช่วงสำเร็จการศึกษาได้

ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อแนวโน้มตลาดแรงงานของไทย แต่นอกเหนือจากปัจจัยดังกล่าวแล้ว ยังมีปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อทางเลือกอาชีพของแต่ละบุคคล เช่น ค่านิยมส่วนบุคคล บุคลิกลักษณะส่วนตัว ประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล รวมไปถึงการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือพื้นฐานทางด้านครอบครัวของแต่ละบุคคล ซึ่งปัจจัยภายในเหล่านี้ จะสะท้อนแนวความคิดในการตัดสินใจเลือกอาชีพของแต่ละบุคคล ตัวอย่างเช่น บิดามารดาอยากให้ลูกเป็นแพทย์ในอนาคต ดังนั้น จึงคอยปลูกฝังความคิด รวมไปถึงทัศนคติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพแพทย์ของตัวเองไปสู่ลูก เพื่อให้ลูกมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพแพทย์ เกิดเป็นความ

ไฝ่ฝันของเด็ก เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วเด็กก็จะพยายามทำทุกอย่างเพื่อไปสู่อาชีพที่ตนเองไฝ่ฝัน ก็คือ อาชีพแพทย์นั่นเอง

เมื่อเราทราบแล้วว่าทางเลือกอาชีพในอนาคตเกิดจากหลายปัจจัย ดังนั้น การวางแผนการเรียนจึงมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับนักศึกษา เนื่องจากเป็นการกำหนดแนวทางในการเลือกอาชีพที่พึงปรารถนาของนักศึกษาได้ในอนาคต หลายหน่วยงานได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดความต้องการของตลาดแรงงาน โดยสำนักงานจัดหางานได้สำรวจอาชีพโดยการสอบถามจากกลุ่มสามกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอาชีพในอนาคต เพื่อให้ได้ใช้เป็นข้อมูลในการเลือกอาชีพโดยสามกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ ได้แก่ กลุ่มนายจ้าง กลุ่มผู้ประกอบการ และ กลุ่มสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่ผลิตกำลังคน เพราะกลุ่มบุคคลเหล่านี้จะมีข้อมูลและทราบแนวโน้มสถานการณ์ต่าง ๆ รวมไปถึงสภาพการทำงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชีพนั้น ๆ ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากสามกลุ่มบุคคลจะเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกที่จะเรียนต่อในสาขาวิชานั้น ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นหน่วยงานหนึ่งในกระบวนการการเลือกอาชีพของนักศึกษา จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่มหาวิทยาลัยจะมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการสร้างอาชีพให้กับนักศึกษา กล่าวคือ หากมหาวิทยาลัยทราบความต้องการสำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงสร้างอาชีพ และเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ มหาวิทยาลัยสามารถกำหนดหลักสูตรในการผลิตบัณฑิตได้อย่างถูกต้องและชัดเจน เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย รวมไปถึงตัวบัณฑิตด้วย

สำหรับแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา นั้น มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรทุก ๆ 5 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของตลาดแรงงาน โดยปัจจัยที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาใช้ในการพิจารณาเพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรนั้น ได้แก่ การสำรวจหาความต้องการของตลาดแรงงาน โดยจะทำการสอบถามจากหน่วยงานที่จะรับบัณฑิตเข้าไปทำงานหรือนายจ้าง รวมไปถึงสอบถามจากบัณฑิต นอกเหนือจากนี้ทางมหาวิทยาลัยได้ทำการวิเคราะห์ตลาดแรงงานจากกระแสการพัฒนาและโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลกระทบต่อกับแนวโน้มของตลาดแรงงาน เช่น แนวโน้มของเศรษฐกิจโลก กระแสประชาธิปไตย กระแสวัฒนธรรมและบริโภคนิยม และ โครงสร้างทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อที่จะทำให้หลักสูตรของมหาวิทยาลัยมีความทันสมัย และบัณฑิตก็เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานด้วย

กล่าวโดยสรุป เมื่อมีหลายปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ ดังนั้น ในฐานะที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีส่วนในการกำหนดอาชีพให้กับนักศึกษา มหาวิทยาลัยมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรที่เหมาะสม ทั้งนี้ ผู้วิจัยคาดหวังว่า งานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการศึกษานำร่อง เพื่อหาความต้องการใน

การเลือกอาชีพที่นักศึกษาต้องการอยากจะทำประกอบในอนาคต อีกทั้งยังสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาเป็นหลักสูตรสำหรับนักศึกษาได้อีกด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนไปอย่างในปัจจุบัน รวมไปถึงสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทิศทางความต้องการเลือกอาชีพของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
2. เพื่อศึกษาโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคมกับการจ้างงาน
3. เพื่อศึกษาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
4. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการเลือกอาชีพของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โครงสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจกับการจ้างงาน และหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ ซึ่งได้แก่ เพศ คณะที่ศึกษา ชั้นปี เกรดเฉลี่ย รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ และลักษณะขององค์กรที่ผู้ปกครองทำงาน และปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งได้แก่ ค่าตอบแทนและสวัสดิการ ความมั่นคงในงาน สิ่งแวดล้อมในที่ทำงาน โอกาสในการแสดงความรู้ความสามารถและโอกาสในการพัฒนาตนเอง และชื่อเสียงของหน่วยงาน เพื่อวิจัยว่าแต่ละปัจจัยมีผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาอย่างไร ผู้วิจัยกำหนดให้กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
2. นำข้อมูลทุติยภูมิที่เผยแพร่ทางสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร รายงานการประชุม รวมไปถึงข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบทิศทางความต้องการเลือกอาชีพของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

2. ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบโครงสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจว่าส่งผลต่อการจ้างงานหรือไม่

3. ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่าหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาสอดคล้องกับโครงสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจหรือไม่

4. ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่านักศึกษาเลือกประกอบอาชีพสอดคล้องกับโครงสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจหรือไม่

5. ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบแนวทางในการจัดหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

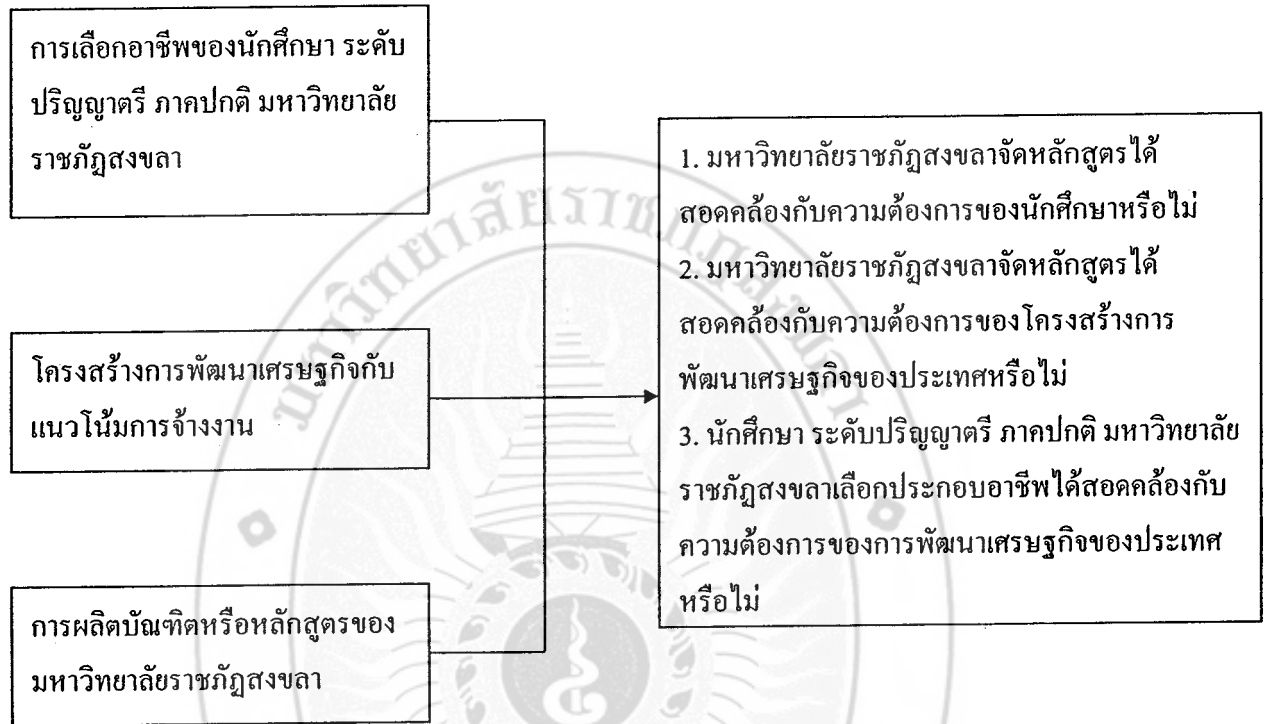
การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มตัวแปรที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันมาจัดกลุ่มไว้ด้วยกัน จากนั้นนำตัวแปรเหล่านั้นมาสรุปเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ดังนี้ ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ ซึ่งได้แก่ เพศ คณะที่ศึกษา ชั้นปี เกรดเฉลี่ย รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ และลักษณะขององค์กรที่ผู้ปกครองทำงาน และปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งได้แก่ ค่าตอบแทนและสวัสดิการ ความมั่นคงในงา สิ่งแวดล้อมในที่ทำงาน โอกาสในการแสดงความรู้ ความสามารถและโอกาสในการพัฒนาตนเอง และชื่อเสียงของหน่วยงาน

หลังจากนั้น นำข้อมูลการเลือกอาชีพของนักศึกษาข้างต้นมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลทุติยภูมิเผยแพร่ทางสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร รายงานการประชุม รวมไปถึงข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการเลือกอาชีพของนักศึกษา โครงสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจกับการจ้างงาน และหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดไว้ดังนี้

ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย (ต่อ)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ปัจจัยจูงใจในการเลือกอาชีพ หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคม

2. ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลบางประการของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยการศึกษาครั้งนี้กำหนดให้ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

2.1 เพศ หมายถึง เพศหญิง และเพศชาย

2.2 คณะที่ศึกษา หมายถึง คณะที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งได้แก่

2.2.1 คณะวิทยาการจัดการ

2.2.2 คณะครุศาสตร์

2.2.3 คณะเทคโนโลยีการเกษตร

2.2.4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2.2.5 คณะศิลปกรรมศาสตร์

2.2.6 คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

2.2.7 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2.3 ชั้นปี หมายถึง ชั้นปีที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

2.4 เกรดเฉลี่ย หมายถึง ผลการศึกษาโดยเฉลี่ยของนักศึกษา

2.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว หมายถึง ค่าตอบแทนที่ได้จากการทำงานของสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน

2.6 บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ หมายถึง บุคคลที่มีส่วนในการช่วยคิดและแนะนำในการเลือกอาชีพ

2.7 ลักษณะองค์กรของผู้ปกครอง หมายถึง องค์กรที่ผู้ปกครองทำงานอยู่

2.8 สาขาอาชีพ หมายถึง สาขาอาชีพที่นักศึกษาต้องการทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษาไปจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งสามารถจำแนกได้ตามประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรมของประเทศไทย (Thailand Standard Industrial Classification หรือ TSIC) โดยโครงสร้างอาชีพที่จำแนกตาม TSIC มีดังนี้

2.8.1 การเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้

2.8.2 การประมง

- 2.8.3 การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน
 - 2.8.4 การอุตสาหกรรม
 - 2.8.5 การไฟฟ้า การประกา และการแยกแก๊ส
 - 2.8.6 การก่อสร้าง
 - 2.8.7 การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมยานยนต์ และของใช้
 - 2.8.8 โรงแรม และภัตตาคาร
 - 2.8.9 การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม
 - 2.8.10 ตัวกลางทางการเงิน
 - 2.8.11 บริการด้านธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการธุรกิจ
 - 2.8.12 การบริหารราชการแผ่นดิน การป้องกันประเทศ และการ
ประกันสังคมภาคบังคับ
 - 2.8.13 การศึกษา
 - 2.8.14 การบริการสุขภาพ และสังคมสงเคราะห์
 - 2.8.15 การบริการชุมชน สังคม และส่วนบุคคล
 - 2.8.16 ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล
 - 2.8.17 องค์กรระหว่างประเทศ
3. ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคม
- 3.1 ค่าตอบแทน หมายถึง ความเหมาะสมของเงินเดือนเมื่อเทียบกับปริมาณงาน
 - 3.2 ลักษณะงาน และความรู้ความสามารถ
 - 3.3 ความมั่นคงในงาน หมายถึง ความมั่นคงขององค์กรที่ผู้ปฏิบัติงานสังกัดอยู่
ตลอดจนความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่การงานของผู้ปฏิบัติงาน
 - 3.4 โอกาสในการพัฒนาตนเอง หมายถึง การได้มีโอกาสพัฒนาความรู้
ความสามารถ
 - 3.5 ความชำนาญให้กับตนเองให้ทันสมัยขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ฝึกอบรม ดูงาน
ศึกษาต่อ
 - 3.6 ความมีชื่อเสียงของหน่วยงาน หมายถึง ภาพพจน์ขององค์กรเป็นที่เชื่อถือของ
บุคคลทั่วไป และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีในสังคม
4. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ
5. การเลือกอาชีพ หมายถึง การเลือกเข้าทำงานของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา